

Zeevissende en badderende Zwarte Wouwen in Ghana

Piet Schermerhorn

Sinds anderhalf jaar woon ik nu in Ghana, in een groene villawijk aan de kust van Takoradi, een grote havenstad in het zuid westen van Ghana.

De Zwarte Wouw is hier in de droge tijd (vanaf September tot Juni) een zeer algemene stads(broed)vogel, en rondom mijn huis kan ik dan ook geregeld groepen van meer dan 50 exemplaren zien. In de regentijd (jullie zomerperiode) verdwijnen ze plotseling, vermoedelijk trekken ze dan noordwaarts, naar de Sahel. Het gaat hier om de "Geelsnavel" Zwarte Wouw (*Milvus migrans parasitus*), een Afrikaanse ondersoort.

Vanaf mijn huis, gebouwd op een heuveltop, kijk ik uit over een binnenbaai omzoomd door mangrovebos. Daarachter ligt een strandwal met palmbomen en de zee. Sinds vorig jaar viel het me al op dat op bepaalde tijden veel wouwen vanaf mijn huis naar zee pendelen om daar te vissen. Ik had dit fenomeen al eerder waargenomen voor de kust van Kameroen.

Foto. *Strandwal die de lagoon van de zee scheidt; van hier kan het fenomeen van zeevissende wouwen goed gevolgd worden. (Piet Schermerhorn)*

Het gaat soms om hele "wolken" van zwarte wouwen achter en boven lokale vissers boten, een fenomeen dat jullie in Holland wel kennen van de zilvermeeuwen. Hier gaat het om vluchten van 50 tot soms wel 100 wouwen, meestal samen vissend met Grote Sterns en Konings Sterns. Er wordt bij voorkeur bij extreem laag water gevist, op ongeveer een halve mijl uit de kust. Soms zie ik echter ook wel wouwen ver in zee vissen, op meer dan twee mijl

afstand. Waarschijnlijk hangt dit nauw samen met waar op dat moment de meeste vis zit en waar dus de vissersboten aanwezig zijn. Want, de zwarte wouw blijkt toch een vrij onhandige visser en hij aast voornamelijk op dode en halfdode weggeworpen of ontsnapte vis van de locale vissersboten. Deze vissersboten zijn over het algemeen grote open houten kano's , vrolijk opgeschilderd in bonte kleuren. De meeste kano's worden gepeddeld, hebben geen buitenboord motor. Er wordt met grote netten gevist die rond getrokken worden.

De wouwen hangen meestal op 10 tot maximal 25 meter boven de boten, en elke keer als een vis aan de oppervlakte ontdekt wordt doen ze een duikvlucht en proberen de vis uit het water te scheppen zonder zelf in het water te raken. Dit valt nog niet altijd mee; alhoewel de zee hier zelden echt ruw is, is ze toch wel altijd in beweging. Veel duikvluchten mislukken dan ook, maar zo af en toe zie je er toch een met een vis in de klauwen weg vliegen, vaak hardnekkig achtervolgt door minder gelukkige collega's, een beetje zoals jagers dat doen. Broedvogels proberen de vis meestal direct naar het nest vliegen (hoge dichtheden, direct aan de kust), juvenielen peuzelen de vis als het even kan in de vlucht ter plekke op. Zodra ze echt doorweekt zijn met zee water vliegen ze terug naar de kust om hier in een hoge kokospalm weer op te drogen om daarna eventueel nog een poging te wagen.

Foto Zwarte wouw, roepend. Beurt afwachtend in boom bij vogelvijvertje (Piet Schermerhorn)

Na het vissen komen ze vaak bij mij langs om wat zoet water te drinken en een bad te nemen in mijn vogelvijvertje. Dit vijvertje mag de naam vijver haast niet hebben, heeft een doorsnee van ongeveer 50 cm en is niet dieper dan 20 cm. Maar het heeft een enorme aantrekkingskracht op de wouwen. Vaak staan ze elkaar echt te verdringen, soms meer dan 10 tegelijk en dan nog een 10 a 20 wachtenden in de bomen rondom. Een kostelijk gezicht, temeer daar ik het allemaal prachtig kan volgen vanuit mijn huis, op nog geen 15 meter afstand. Vaak neemt een uitgebadderde vogel daarna een zonnebad op het gazon, waarbij de vogel plat op het gras gaat liggen, vleugels en start wijd uitgespreid. Daarna worden de veren nog wat opgeschikt in een nabije boom en wordt er wat gekeuveld en geschetterd met de andere wouwen. Opvallend is het grote aandeel juvenielen die het vijvertje bezoeken: meestal rond de 75 %. Juvenielen zijn te herkennen aan de lichte veer randen, waardoor ze vaak een bont uiterlijk hebben, en de nog niet geheel gele snavel.

Af en toe wordt het gebadder even verstoord door dorstige gieren (de Hooded Vulture, een echte stadsgier), die hier ook erg talrijk zijn. Hoewel een kleine giersoort, zijn ze toch aanmerkelijk groter dan de wouwen, die dan ook meteen het veld ruimen en vanaf veilige afstand geduldig hun beurt afwachten.

Een paar Zwarte Wouwen broedt momenteel op mijn erf, op ongeveer 25 meter van m'n voordeur. De nestboom staat op een stijl aflopende helling, zodat het nest zelf op oog hoogte zit, vanaf mijn huis gezien. Het paar heeft slechts een pulli, dat echter voorspoedig opgroeit. Een ander paar broedde bij de burens, niet meer dan 150 meter verderop. Helaas is dit broedsel door kap van de nest boom verloren gegaan.

De Zwarte Wouw is maar een voorbeeld van wat er hier allemaal te beleven is op vogel gebied. De lagune bijvoorbeeld trekt veel Europese steltlopers die hier niet alleen overwinteren maar deels ook overzomeren. Het gaat hier o.a. om Steltkluut, Regenwulp, Bontbekplevier, Zilverplevier, Bosruiter, Groenpoot Ruiter, Steenloper en Drieteen strandloper om maar een paar van de meest algemene soorten te noemen.

Lezers die meer informatie willen over het vogel leven hier kunnen mij altijd mailen op pschermerhorn@snworld.org .

Leden die een vogelvakantie in Ghana willen organiseren kan ik bij mij eventueel "Bed and Breakfast" aan bieden voor een of enkele weken. Mensen die geïnteresseerd zijn in woningruil gedurende de maanden Juli en Augustus 2008 worden ook uitgenodigd te reageren.

Piet Schermerhorn is VVG lid sinds 1976, maar vanaf 1990 woonachtig in West Afrika